

□ ရှေ့နေတစ်ဦးအနေဖြင့် သက်သေတစ်ဦးကို ပြန်လှန်မေးမြန်းရာ၌ လက်တွေ့အားဖြင့် ၎င်းတွင် အကန့်အသတ် မရှိသော အခွင့်အလမ်းနှင့် လွတ်လပ်ခွင့် ရှိသည်ကို မမေ့ပါနှင့်။ သက်သေကို ဦးနှိမ်ရန် ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း မေးမြန်းခြင်း ပြုနိုင်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ မေးမြန်းခံရပါက မိမိစိတ်ကို မိမိ ထိန်းထားနိုင်ရမည်။ စိတ်မဆိုးရ။ စိတ်မလှုပ်ရှားရ။ တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ရှိရမည်။ မိမိဂုဏ်သိက္ခာကို စောင့်ထိန်းရမည်။ မေးခွန်းများမှာ မခံချိမခံသာ ဖြစ်စေကာမူ မိမိဘက်မှ ကူညီမပျက်စေရ။ ဆရာဝန်ကြီး မိမိက ၎င်း၏ ဥပဒေဆေးပညာရှင်ဘဝ သက်တမ်း ၂၈ နှစ်အတွင်း၌ ရှေ့နေများကို အရေးယူရန် တစ်ခါမျှ တိုင်တန်းခဲ့ဖူးခြင်း မရှိဟု ဆိုပါသည်။

ဆေးတက်သက်သေခံချက် မှ

□ သေပြီးပြီးချင်း အကြမ်းဖက် ပြုလုပ်လို့ ရတဲ့ ဖူးရောင်ဒဏ်ရာနဲ့ မသေခင် ပြုလုပ်လို့ ရတဲ့ ဖူးရောင်ဒဏ်ရာကို မခွဲခြားနိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ မသေခင် ပြုလုပ်လို့ ရတဲ့ ဖူးရောင်ဒဏ်ရာမျိုး ရအောင် သေပြီးလို့ နှစ်မိနစ်အတွင်းမှာ ပြုလုပ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ နှစ်မိနစ် ကြာပြီးမှ ပြုလုပ်ခဲ့ရင် ဘာမှ အကျိုးမထူးတော့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ မသေခင်က ပြုလုပ်ထားတဲ့ ဖူးရောင် ဒဏ်ရာမျိုးကို သေပြီး နှစ်နာရီအတွင်း ဟန်ဆောင် ပြုလုပ်လို့ ရနိုင်ပေမဲ့ ဖူးရောင်ခြင်း ပမာဏမှာ အလွန်တရာ ကန့်သတ်မှု ရှိပါလိမ့်မယ်။

ဒဏ်ရာများ မှ

□ စာရွက်စာတမ်း သက်သေခံချက် ကင်းမဲ့နေတဲ့အခါမျိုးမှာ ငယ်သွား ပေါက်တဲ့အချိန်က နေပြီး ကြီးသွား ပေါက်တဲ့အချိန်အထိ တစ်နည်း ပြောရရင် မွေးပြီး ခုနစ်လ အကြာကနေ အသက် အနှစ် ၂၀ လောက်အရွယ်အထိမှာ သွားဟာ အသက်အရွယ်နဲ့ တန်ဖိုး အရှိဆုံး (မပြောင်းလဲဆုံး ဖြစ်၍) အမှတ်လက္ခဏာပါပဲ။ သွားပေါက်တဲ့ အစီအစဉ်က သွား တစ်ချောင်းချောင်း ပေါက်တဲ့ ကာလအပိုင်းအခြားထက် ပိုပြီး တန်ဖိုးရှိပါတယ်။ သွား တစ်ချောင်းချောင်း ပေါက်နေတာ ဒါမှမဟုတ် မပေါက်သေးတာကို အခြား အကြောင်းအချက်တွေနဲ့အတူ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရင် အသက် ၁၈ နှစ်အထိ ဒါမှမဟုတ် အဲဒီထက် အနည်းငယ် ပိုတဲ့ အသက်အရွယ်အထိ ခန့်မှန်းခြေ အသက်ကို စိတ်ချ လက်ချ အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်တယ်လို့ ယူဆပါတယ်။

အသက်ကို ခန့်မှန်းဆုံးဖြတ်ခြင်း မှ

သွေးစွန်းသွေးစက်၏ သက်တမ်းသည် မည်မျှ ကြာမြင့်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်ကို တိကျစွာ ခန့်မှန်းဆုံးဖြတ်ရန် ခက်ခဲလှပေသည်။ သွေးစက်၏ မျက်နှာပြင်ကို လက်ညှိုးဖြင့် အသာ ထိတို့ကြည့်သောအခါ လက်ညှိုးတွင် သွေးနီရည် စွန်းပေလာပါက သွေးစက်သည် နာရီဝက်ခန့် ကြာခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ အကယ်၍ သွေးသည် ဝေးဝေး ဖြစ်နေပါက နှစ်နာရီခန့် ကြာပြီ ဖြစ်ပေသည်။ အကယ်၍ သွေးနီရောင်နှင့် တွဲပြားခြားနားသော ဝါကျင့်ကျင့်အရောင်တွင် စွန်းထင်းလာပါက သုံးနာရီမှ ရှစ်နာရီခန့်အထိ ကြာခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေသည်။ ခြောက်သွေ့နေပြီး လက်ကို မပေပါက ရှစ်နာရီ သို့မဟုတ် ထိုထက်မက ကြာခဲ့ပြီ ဖြစ်ပေသည်။ အခြား အကြောင်းအချက်များပေါ် မူတည်၍ အချိန်ကာလ အမျိုးမျိုး ကွဲပြား ခြားနားနိုင်သေးသည်ကိုလည်း သတိပြုပါ။

ဟုတ်မှန်ကြောင်း စွပ်စွဲခြင်း မှ

□ ကြီးဆွဲချသေရာ၌ ရုတ်တရက်ချက်ချင်း သေနိုင်ပေသည်။ အထူးသဖြင့် ကျသောနေရာ မှာ မြင့်မားပြီး ရုတ်တရက် ဆွဲချခံရလိုက်သဖြင့် ကြီးတွင်းမှာ လည်ပင်းရိုး၏ ခုတ်ယနှင့် တတိယ နှစ်ဆစ် ပြတ်လေ့ရှိပြီး ကော့နိုး အာရုံကြောမစည်းကို ထိခိုက်ကာ သေဆုံး သွားသည်။ ထိုကဲ့သို့သော အသေမျိုးမှာ ကြီးပေးသတ်သော အသေမျိုး ဖြစ်သည်။ မွန်း၍ သေခြင်း မဟုတ်။ သဘာဝအားဖြင့် အာရုံကြောနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ အခြား သော ကြီးဆွဲချ သေခြင်းမျိုးတွင် မွန်း၍ သို့မဟုတ် အောက်ဆီဂျင် ပြတ်လပ်၍ သေဆုံး ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ မွန်း၍ သို့မဟုတ် အောက်ဆီဂျင် ပြတ်လပ်၍ သေဆုံးခြင်းမျိုးမှာ သေဆုံးမှု အနှေးဆုံး ဖြစ်ပေသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ကြီးဆွဲချသောကြောင့် သေနိုင် သော ကာလမှာ ငါးမိနစ်မှ ရှစ်မိနစ်အတွင်း ဖြစ်သော်ငြားလည်း နာရီဝက်ခန့် အသက် ရှု ရပ်ပြီးနောက်တွင် ပြန်လည် အသက်ရှူအောင် လုပ်နိုင်ခဲ့ဖူးသည်။

မွန်းခြင်း (အောက်ဆီဂျင် ပြတ်လပ်ခြင်း) မှ

□ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ခန့် ကြာအောင် ထိုဗျူရီသည် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှု အရည်အချင်း မပြည့်ဝခြင်းနှင့် ဆွေမျိုးများကို ပျက်နှာသာပေးခြင်း ဟူသော နှံ့ထဲ၌ နှစ်နေပုံရသည်။ ထို့နောက် ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် ရှေ့နေချုပ် ဟာလန်း အက်စတန်းသည် အသက် ၂၉ နှစ် ရှိသော ဂျေ အက်ဂါ ဟူးဗား အမည်ရှိ ရှေ့နေကို ဗျူရီ၏ ညွှန်ကြားရေးမှူးအဖြစ် ခန့်အပ်သည်။ ဟူးဗားမှာ နိုင်ငံရေးသမားတို့ နှင့် အဆက်အသွယ် မလုပ်ရန် သန့်ရှင်း ချထားပြီး စိတ်ရှည်ခံရှိသူ ဖြစ်သည်။ အကျင့်စာရိတ္တ ကောင်းမွန်သော ရှေ့နေများနှင့် ငွေစာရင်းကိုင်များကိုသာ အေးလှိုင်များအဖြစ် ငှားရမ်းရန် စိတ်ဆိုးမြတ်ထားသည်။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့ လုပ်ရည်ကိုင်ရည် ရှိပြီး ဖိုးသားပြောင့်မတ်ကြရန် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ထား သည်။ စိန်ခေါ်မှုနှင့် ထိုးနှက်တိုက်ခိုက်ခံရမှုများ ရှိသော်လည်း ဟူးဗားသည် စည်းမဲ့ ကမ်းမဲ့ ပရမ်းပတာ အခြေအနေထဲမှနေ၍ တိကျသေချာသော ပြစ်မှုဗေဒဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု တည်ဆောက်ရေး အံ့ဩဖွယ်ရာအလုပ်ကို တောင်ပြီး စိတ်ရှည် စွာ ဆောင်ရွက်လာခဲ့သည်။

ဥပဒေဆေးပညာနှင့် သိပ္ပံပညာတို့ဖြင့် ဖြေရှင်းခဲ့ရသော ကမ္ဘာကျော်မှုခင်းကြီးများ မှ

မာတိကာ

- စီစဉ်တည်းဖြတ်သူ၏ မေတ္တာစကား ၈
- ပြန်လည် ပြည့်စွက်ထုတ်ဝေခြင်းအတွက် စာရေးသူ၏ အမှာစာ ၁၁
- 'ဆေးဘက်သက်သေ စစ်မေးနည်း' အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့စဉ်က စာရေးသူ၏ အမှာစာ ၁၂
- 'ဆေးဘက်သက်သေ စစ်မေးနည်း' အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးနောက် မှုခင်းဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာဦးဘာချွန်၏ ထောက်ခံစာ ၁၃
- ၁။ ကျွမ်းကျင်သူ၏ ထင်မြင်ချက် (Expert's Opinion) ၁၄
- ၂။ ဆေးဘက်သက်သေခံချက် (Medical Evidence) ၁၅
- ၃။ မုဒိမ်းမှု (Rape) ၃၃
- ၄။ အသက်ကို ခန့်မှန်း ဆုံးဖြတ်ခြင်း (Age Determination) ၅၁
- ၅။ ဟုတ်မှန်ကြောင်း စွပ်စွဲခြင်း (Identification) ၆၅
- ၆။ ဗွေသွပ်ခြင်း (Insanity) ၈၅
- ၇။ ခမ္မတာနှင့် ဆန့်ကျင်သော ဖြစ်မှုများ (Unnatural Sexual Offences) ၁၁၈
- ၈။ ဒဏ်ရာများ (Wounds) ၁၂၆
- ၉။ အပူလောင်ခြင်းနှင့် အရည်ပူ လောင်ခြင်း (Burns and Scalds) ၁၈၇
- ၁၀။ မွန်းခြင်း (အောက်ဆီဂျင် ပြတ်လပ်ခြင်း) [Asphyxia (Anoxia)] ၁၉၁
- ၁၁။ သေဆုံးခြင်း (Death) ၂၀၃
- ၁၂။ ကိုယ်ဝန် ပျက်စေခြင်း (Miscarriage and Abortion) ၂၂၀

- ၁၃။ မွေးစကလေးကို သတ်ဖြတ်ခြင်း (Infanticide) ၂၃၂
- ၁၄။ အဆိပ်ဗေဒ (Toxicology) ၂၄၅
- ၁၅။ ရဲလမ်းညွှန် (Police Guide) ၂၇၆
- ၁၆။ ဥပဒေဆေးပညာဖြင့် ဖြေရှင်းခဲ့ရသော ကမ္ဘာကျော်မှုခင်းကြီးများ ၃၁၁

နောက်ဆက်တွဲ (Appendix)

- သက်သေခံ ဥပဒေ ကောက်နုတ်ချက်များ ၄၁၃
- ပြစ်မှုကျင့်ထုံးဥပဒေမှ ကောက်နုတ်ချက်များ ၄၁၅
- ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ ကောက်နုတ်ချက်များ ၄၂၆
- အထွေထွေ ဝေါဟာရများ (General Glossary) ၄၃၇
- ခန္ဓာဗေဒ ဝေါဟာရများ (Anatomical Glossary) ၄၆၁
- ပညာရပ် ဝေါဟာရများ ရှင်းလင်းချက် (Technical Terms Explained) ၄၇၅